

אהובה פונדק: הר טרם שמש

"...למרגלות הר טרם שמש אני כורע

וזוכר וזוכר וזוכר..."

אמיר גלבוע

ביום־השני בבוקר נעלמה נורית כהנא. שמש לבנה שפכה קווי חום והאוויר עמד. הרי הבזלת היו אפורים־כסופים, והקוצים שבסמוך לגבול בישרו בריחם שריפה. רק בארוחת־הצהריים הרגישו הבנות בהיעדרה של נורית. בשעה אחת־עשרה ושלר־ שים היה עליה להופיע להגשה בחדר־האוכל, וברבע לשתיים־עשרה ניגשה אילנה לחדר לחפש אותה. אבני הכורפר חרקו תחת נעליה, ומצחה הגיר זיעה קשה. בגדי הח'אקי נדבקו לגופה מן הזיעה וממי־הסבון, והיא חשה צורך דחוף להתקלת. הדשא הצעיר ששתלו לא מכבר עמד כפוף בשמש הלבנה, והאוויר לא זע. אילנה גחנה ללטף את דונה שנקרתה בדרכה, לשונה משורפבת ונשימתה חמה, ואחר קיפצה בדילוג אחד על שלש המדרגות שהובילו לאספסטון בו נמצא חדרן. פתחה את דלת־העץ ולאחריה את הדלת המרושתת. החדר היה מסודר, ועמדה בו קרירות מעומעמת.

נטלה תפוח־עץ מן הקערה שעל השולחן, שיפשפה בגב ירכה ונעצה בו שיניה. טעם חמוץ התפשט בפיה. יצאה את החדר ולרגע עמדה במרפסת, נועצת עיניה בגבול. העצים שבין חורבות הכפר הנטוש היו מתים. משאבת־המים העלתה תיקתוק חדגוני, ומגן־הירק, למטה, היו עולים אחרוני העובדים לארוחת־הצהריים. נגסה בשנית מן הפרי החמוץ ובקליעה מדויקת העיפה אותו לתוך פח־האשפה. הרימה את קווצת השער שנפלה כתמיד על מצחה ועיניה, וקפצה אל שביל־הכורכר. חדר־האוכל כבר המה אוכלים וקולות. מיהרה לעזור בהגשה, ולא הספיקה להגיד שנורית איננה.

משעזב אחרון האוכלים, וכבר ניקו את השולחנות ועירמו עליהם את הכיסאות, אמרה לאַסתי:

"חיפשתי אותה בחדר. אולי יצאה למרעה. בזמן האחרון קשה לדעת מה קורה לה". הפשילה את מכנסיה והתיזה קילוחים על רצפת־הבטון המזוהמת. מראה המים העלה בה געגועים. נתזי מים נשברו אל הקירות המטולאים סיד אפור. חשה בעייפות הדביקה, ובמרץ הגירה את המים שבמגב הגדול.

בשתיים־ורבע היה חדר־האוכל נקי וערוך לארוחת־הערב; מעט מאוחר מכפי הרגיל. אילנה הלכה לחדרן־הפניסה, שטפה את ידיה בסבון גס והביטה באצבעות המסוקסות. חשבה שאולי כדאי לבקש מנוקי לחזור לדיר. הורידה מן המתלה את המעיל שלבשה

בפוקר השפם, כשהיה קר, ויצאה לשביל. דונה שוב נקרתה בדרכה, עיניה מזוגגות, והיא גחנה ללטף את פרוותה הסמיכה של כלבת-הזאב.

מן המקלחת עלו קולות שירה ושיקשוק מים. ידעה שאין טעם ללכת עכשיו להתקלח, מפני שתאלץ להמתין זמן רב עד שיתפנה מקום. זכרה את זאב שהבטיח לתת לה לקרוא את "עיבל", ופנתה ימינה לכיוון מגורי הבנים. שני חיילי-מח"ל עסקו בניפוש עשבים סמוך לרחבת המיסדרים. הם היו ערומים למחצה וניצבו שעונים אל המכושים, מביטים מזרחה.

אחר-הצהריים פג קצת החום, ורוח קלה נשבה בין האסבסטונים. התל שמעליהם כיסה בצל את כל ההיאחזות. הבנים היו בניסויי-כלים במחצבה, והיא שכבה במיטה, במדי-אל"ף, וקראה את "עיבל". על מיטתה נשען הנשק של נורית. הנשק שלה חלוד. עדית, השלישית לחדר, היתה בחופשה "רגילה".

כניסתה של איילה המ"כית הקפיצה אותה מן המיטה. כל-כך שקועה היתה בספר. איילה גחנה לראות את שם הספר ומחברו. חיכה ואמרה, "מסוכן". אחר הסתובבה בחדר והתבוננה בתמונות.

"תני לי לקרוא אחרי שתגמרי", ביקשה.

"זה של זאב".

"איפה נורית?"

"אני לא יודעת".

"היתה בחדר?"

"לא".

"אולי יצאה עם העדר. תגידי לה שאני רוצה לדבר אֶתה.. אתמול בקושי שיכנעתי את יואב שלא יגיש נגדה תלונה".

איילה פנתה בכיוון היציאה.

"אל תשכחי שביקשתי את הספר אחר־ך", קראה מהדלת.

את הנשק שכחה לבדוק.

•

שעה שגוש סגול מבוקע היה תלוי בראש התל, ניתקה עצמה אילנה סוף-סוף מן הספר והתישבה במיטה. שפה את הרקות בכפות-הידיים בנסיון להפיג את המתיחות, וביצעה מספר משיכות-גו. העבודה במטבח גורמת כאבי-גב. מן המועדון בקעו צלילים קצובים של מוזיקה ונקישות כדורי הפינג-פונג על שולחן-הטניס. מקצה המרפסת עלו צחקוקי-הבל של הבנות. מאז הצהריים איש לא שאל על נורית, פרט לאיילה.

הוציאה את כלי-האיפור וישבה מול המראָה העגולה המוצבת על השולחן, בסמוך לקעריית התפוחים. בעין שמאל היתה ראייתה מטושטשת. הוציאה את עדשת-המגע, ליקקה בקצה הלשון, והחזירתה למקומה. אחר משכה פסים תכולים מעל העיניים, מתחה קווים בצדיהן וקימרה את גב הגבות. שיערה החלק התארך והזהיב, והיא סרקה

אותו במברשת קשה. הדליקה סיגריה. עצמות-לחייה בולטות ויפיה פגיע. זרועותיה דקות מאד. חשה עייפות בהלמות הרקות.

יחפה יצאה למרפסת, אָסתי, במכנסיים קצרים וירכיים שמנות, הזמינה אותה לכוס קפה. הניעה בידה וחזרה לחדר. נעלה סנדלים וירדה לדיר. אובך פשט בין חורבות הפפר שבגבול, וצללי הבתים התמזגו עם האדמה השחורה. הדשא זקף קומתו, והממ-טרות של יואב ריססו מים בגינה שבחזית חדר-האוכל. במרפסת חדר-הקשר התקהלה קבוצה גדולה של חיילים וחיילות. חשבה אם תעלה שמה לחפש את זאב, וירדה לְדיר. שערי הדיר הגדולים היו נעולים. סנדליה העלו אבק אפור שליכלך את כפות הרגליים. ישבה על אבן-בזלת בצד השער וחיפתה. השמש כמעט נבלעה מאחרי התל, ואורות הפנסים נדלקו. העצים המתים שבפפר חמקו בין עיניה. עוד-מעט ארוחת-ערב.

נביחות הפלבה החזירו אותה לשעה ולמקום. הרימה את ראשה וידה ללטף את היצור הגדול שהתחפך בברפיה. העדר קרב בריצה, מעלה גלי אבק. החייל העייף שצעד בראש הלך לפתוח את השערים. נוקי הלכה בסוף, מאיצה בפכשים המפגרות. נורית לא היתה שם. קמה ופנתה לחדר-האוכל. דונה באה אֶתה, מקדימה אותה מדי-פעם בריצה, ואחר שבה ומתחפכת ברגליה. מחדר-האוכל עלתה המולה, והדשא השיב ריח רענן ורטוב. התל נבלע בחשכה הגדולה.

זאב חיפה. משהבחין בה במורד השביל, רץ וחיבק את מתניה.

"חיכיתי לך, חיפשתי אותך. איפה היית?"

הסיט את קווצת השער ממצחה וביקש לנשק לה, אך היא הסבה את ראשה.

"אני לא מרגישה כל-כך טוב. נורית איננה."

חשה עצמה בטוחה לצד זאב. גופו הדיף ריח סבון-רחצה. האוויר היה עומד.

"אני שוכב מארבים הלילה. תחכי לי?"

"לא יודעת".

לקראת סוף הארוחה, בלגמם את הקפה השחור, ניגש אל שולחנם יואב הרס"פ. "מה העניינים עם נורית?" שאל, נשען בכפותיו אל קצה שולחנם, ה"עוזי" נסרח מפתפו, סיגריה בזווית פיו, ושערותיו הצהובות דבוקות למצחו.

"לא יודעת", אמרה אילנה, עיניה בקפה.

"מה זאת אומרת 'לא יודעת' ? את גרה אֶתה".

"אני אומרת לך שאני לא יודעת. איננה. זהו".

"ממתי?"

"אני לא יודעת. מהיום".

"היתה בעבודה?"

"לא".

"היתה בחדר בפוקר?"

"כן".

"מתי ראית שהיא איננה?"
 "בצהריים, כשהיתה צריכה להחליף אותי במטבח."
 "את מוכנה לטלפן להורים שלה?"
 "תטלפן אתה."
 יואב חזר לשולחן-הסגל.
 "הוא מעצבן אותי", אמרה לזאב, עיניה בספל-הקפה.
 "הוא עוד מתעסק עם המגעילה הזאת, אסתי?"
 "לא יודעת."
 רקותיה כאבו והיא שפה אותן בכפות הידיים.
 "אני לא מרגישה כל-כך טוב. הולכת לחדר. אתה בא?"
 "אני ניגש לקשר. אבוא אליך אחר-כך".

*

בחדר עמד מחנק עמום, והיא לא הדליקה את האור. התישבה במיטתה, אחר קמה ופשטה את החולצה. פתחה את הארון ושפה את הרקות והמצח בבושם של נורית. הריח הפכד הכאיב בראשה. נשפכה במיטה וחשבה איפה נורית ומה היא עושה. קמה ולקחה את הפרית של נורית, הניחה אותה על הפרית שלה, וכך שכבה. אחר קמה בשנית, לקחה את שתי הכריות ועברה למיטה של נורית. נצמדה בגופה לקיר ונתרעדה מצינתו. שכבה על הגב, ידיה תחת הראש, ונעצה עיניים בתקרה. עדשות-המגע הכאיבו לעיניים שדמעו.
 כף-יד חמה שהחליקה את כתפה זיעזעה אותה משנתה.
 "נורית", שאלה. החדר היה חשוך.
 "זה זאב."
 שפה את מצחה ועיניה. זאב התישב לידה.
 "מה השעה?"
 "עשר-וחצי".
 ליטף את מצחה המיוזע והסיט את קווצת-השער שדבקה בו. בחדר עמד חום, וזאב פתח את התריסים. צלילי גיטארה וקולות צחוק חדרו מהחדרים הסמוכים. אילנה לקחה את ידו ואימצה אותה אל שפתיה.
 "איך את מרגישה?"
 "בסדר".
 "אני יורד מחר בפוקר".
 "לאן?"
 "לגדוד".
 "בשביל מה?"
 "קיבלתי הודעה בקשר. קורס חובשים קרביים".
 "אתה חוזר לפה?"

"חושב שלא".

נשימתה נדקרה. התרוממה והניחה ראשה בחיקו. רקותיה הלמו פרא. האור שהסתנן מן החלון המוגף הטליא את פניו ושפמו של זאב. הוא ליטף את פניה. "יופי. בהתחלה נורית, עכשיו אתה, בסוף גם דונה תברח". זאב הדליק את מנורת-הלילה הקטנה שמעל מיטתה של נורית. "אני מציע שתלכי לישון. את לא מרגישה טוב. מחר בבוקר אבוא להיפרד ממך". "אני פוחדת".

פשטה את בגדיה ולבשה פיג'מה. זאב הסיר את הכיסוי מן המיטה, החליק את הסדין והוציא מהארון כרית ושמיכה. אחר יצא מהחדר. כשחזר, כעבור דקות ספורות, בידו כוס מים וגלולה ודונה בעקבותיו, היתה אילנה שכובה במיטה, מכוסה בשמיכה. מנורת-הלילה דלקה מעל מיטתה של נורית. "קחי את זה. כשתעוררי, תרגישי יותר טוב". אילנה התרוממה, בלעה את הגלולה ושתתה מעט מים. פניה התעוותו. "תודה. כמעט גמרתי היום את 'עיבל'". "צדקתי כשאמרתי שרצוי שלא תקראי את זה". "תשאיר פה את דונה, בבקשה, ותכבה את האור". אילנה ליטפה את גב לחיו בקוער כפה. זאב היטיב עליה את השמיכה, כיבה את האור ויצא.

*

אחר חצות גירדה הכלבה בדלת, ואילנה קמה לפתוח לה. שקט אפף את ההיאחזות, וממזרח נשבו ריח שריפה וקולות נפוצצים. חדר-הקשר והמטבח היו מוארים. עמדה במרפסת, נושמת את האוויר השרוף והחם. בעמדות השמירה אולי נרדמו השומרים. דונה קפצה לשביל ונעלמה בכיוון הדיר. התיקתוק של משאבת-המים היה חדגוני ומרגיע.

חזרה לחדר, הדליקה את האור, ולבשה חולצת-טריקו לבנה ומכנסיים כחולים קצרים. ראשה כאב מאד, וקפה לא היה בחדר. יחפה ירדה למטבח. אסתי היתה מבשלת-לילה. ישבה מול סיר-הקפה הגדול ועילעלה בעתון-נשים. שני שולחנות היו ערוכים לחיילים שעמדו לחזור מהמארב.

אסתי הופיעה, וחייכה לה חיוך קטן וחמוץ.

"מה העניינים, את לא יכולה להירדם?"

"ישנתי. דונה העירה אותי".

"את עוד ישנה עם דונה. חסר לך שיואב יתפוס אותך. שמעתי שזאב נוסע מחר". "כן".

"תגידי, אתם חברים?"

אילנה שתקה.

"אני רוצה קפה. כואב לי הראש".

אסתי מזגה לה קפה בספל כחול מפלאסטיק.

"את יודעת שהוא מתעסק עם קארין?"

"מי?"

"זאב".

שמורותיה צרבו. היא הביטה בספל הקפה המהביל שבידה.

"מאיפה את יודעת?"

"סיפרו לי. ראו אותם".

"מי ראו אותם?"

"יואב אמר לי שאתמול אחרי המיסדר ראו את שניהם יורדים למחצבה. היא כל

הזמן בחדר שלו. לא שמת לב?"

אילנה שתקה.

"את יודעת שיואב ואני אולי נתחתן?"

אילנה שפה את רקותיה בכפות הידיים. את הספל הניחה על כירת-הגז.

"יש לך משהו נגד כאב-ראש?"

"לא, אין פה כלום. אולי בחדר. יואב הציע לי היום נישואים, אבל אני עוד לא

החלטתי. המבטא הארגונינאי שלו מעצפן אותי. תגידי, מה עם נורית? היא לגמרי

לא נורמלית, החברה הזאת שלך. לאן היא בעלמה היום? יואב ניסה לטלפן להורים

שלה, ואף אחד לא ענה לו".

"אני לא יודעת". עיניה נתקלו בקירות המלוכלכים של המטבח, בית-מגורים סורי.

הטיח התקלף מהקירות.

"אני יודעת", אמרה אסתי, "היא בטח רצה אחרי מעוון. את זוכרת איך היא בעלמה

לנו מהסדרה בטירונות ואחר-כך סיפרו שהיא נסעה לכלא-שש לבקר את מעוון.

הוא מופרע, המעוון הזה. אני לא מבינה מה היא רודפת אחריו כל-כך. יש לה מזל

שהסגל מתחשב בה. מישהו אחר היה מכניס אותה מזמן לפלא, עם כל הקונצים

שהיא עושה".

יואב הרס"פ נכנס, ואסתר חייכה לו מלוא שיניה. הגיה את העוזי על הרצפה, ומזג

לו קפה. אסתי נעצה בו עיניים כמהות. שערותיו הצהובות היו דבוקות אל מצחו.

הוא אמר שהמצב נעשה חם. אילנה ידעה שתמיד יש לו בחדר כל מיני כדורים, אך

לא שאלה והסתלקה לישון.

*

זאב הופיע בצהרי יום-קיץ אחד. אילנה ירדה לדיר לראות מה נשמע. הפכשים,

מארינו, עדר פרוע של הסוכנות, היו עקודות על שולחן-הגז. נוקי, מרכזת הדיר,

גוזוה אותן במספריים שחורים וגדולים. לצדה עבד בחור חדש, קומתו ממוצעת ולו

בלורית ושפם אדירים. תווי-פניו היו יפים ופשוטים. אילנה ביקשה לגזוז, אף שלא

ידעה איך עושים זאת. "לא ככה", אמר הבחור החדש. "אסור לפגום בגיזוה. היא

צריכה להשאיר שלמה". לקח מידה את המספריים והראה לה איך גוזזים. קולו עמוק

וצרוד. אילנה נשארה לגזוז עד שירדה החשכה.

בן יחיד לאמו האלמנה, שלא איפשרה לו ללכת עם כולם לצנחנים. בשום-פנים לא היה מוכן לראות בעצמו בן יחיד.

בערב ישב לידה לאכול. אחרי הארוחה הקרינו את "האספן", והוא שוב ישב לידה. מדי כמה דקות היה הסרט נקרע. החיילים עישנו סיגריות, צחקו וצעקו. כיסאות וכלי-נשק נפלו ברעש לרצפה. אילנה השתנקה ורצתה לברוח. כוח זר וחזק החזיק בה להישאר. כשיצאו מהסרט ביקש שתלווה אותו לעמדת-השמירה. לא השיבה. שאל אם תרצה להיות חברה שלו. "יש לי חבר", אמרה, וברחה לחדר.

בחדר היתה נורית, קוראת בספר. אילנה נשפכה על בטנה, חבקה את הכרית ונלפתה אל הקיר. היא בכתה.

נורית ניגשה וליטפה את שערה.

לפני השינה אמרה לה אילנה, עיניה אדומות מאד:

"זה 'האספן'".

"אני יודעת", השיבה נורית.

"וזה זאב. אני מפחדת".

נורית רק ליטפה את שערה.

*

אילנה חלמה שהיא מטיילת במחצבה הלבנה, למרגלות התל שהיה הר-געש כבוי. לפתע הבחינה בראשו בזאב ונורית, שהגיעו מפיוונים שונים ונפגשו בפתח הלוע. הם ראו אותה, נתנו ידיים ורצו במהירות לקראתה, דונה בעקבותיהם. הם רצו בחוסר-זהירות, ניגפים באבני-בזלת ובשיחי-גפן מתים. אילנה פכרה כפותיה ופחד אחז בה. ענני ערפל ועשן הופיעו ממזרח ובלמו את מרוצתם. הם נהדפו אל דפנות ההר, ניסו לקום, לפזר את הגלים בגופם, אך היו שבים ונופלים עד שנתמוססו. אילנה צעקה והחלה לטפס בקירות המחצבה, שהיו תלולים וקעורים, ונפלה, פניה לאדמה.

אותו רגע נשמעו שריקת יציאה וקולות התפוצצות עזים. הקציין-התורן הפסיק את פעולת הגנראטור והפעיל את הצופר. היבבות העולות ויורדות פלחו את החדרים. האנשים התעוררו בבהלה. השומרים במגדלי-השמירה נשאו עיניים קשות מזרחה ושיחררו את נצרות המקלעים. החיילים שישנו נכנסו בחשכה לנעליהם ורצו למקלטים, החגור, הנשק והקסדה ביד. הם היו מבולבלים מאד, ובריצתם נתקלו בגדרות-העץ שהקים יואב.

אילנה התעוררה בבהלה, לבדה בחדר. הושיטה יד אל מתחת למיטה ולקחה את הנרתיק בו היו משקפיה ועדשות-המגע. גישישה לעבר דלת-היציאה ונתקלה ונתקלה בארון. שינתה כיוון, מצאה את הידית ופתחה את הדלת. ראתה את הבנות בבגדי-שינה לבנים רצות בשביל למטה. כרוחות-רפאים היו בעיניה. ריצתן היתה מטורפת. הן צעקו.

קפצה מהמרפסת לשביל, אולם טעתה באמדת הגובה. נפלה והנרתיק נשמט מידה. גישישה אחריו בכפותיה. הצפירה צווחה באזניה. עזבה ורצה למטה. רגליה לא נשמעו

לה. הפפות היחפות נדקרו באבני־הפורפר. במקלט היה קר מאד וחשוך. ישבה בפניה בין שני קירות. מכשיר־הקשר השמיע קולות ללא הפוגה. אנשים היו יורדים כל הזמן במדרגות, צועקים. הצפירה שככה. בחוץ נשמעו התפוצצויות. אי־אפשר היה לדעת מי ישנו ומי איננו. איילה המ"כית רצה בין האספסטונים. יחפה, פנס בידה. נכנסה לכל חדרי הפנות והאירה אותם. המיטות היו ריקות. כולן במקלטים. מישהו התקרב לפינה בה רבצה אילנה ודרך על כף־רגלה. אילנה השמיעה צעקה חלושה. הקול אמר "סליחה". אימצה עיניה לזהות את הדמות הלבנה. "מי זה?" שאלה. "קארין", ענתה לה. קארין התישבה לצדה. אילנה הרגישה שקארין רועדת ונתנה לה יד. קארין לחצה בחזקה את ידה. "את לא צריכה לפחד", אמרה אילנה. "פה במקלט לא קורה שום דבר". קארין היתה אנגליה ובכתה בשקט. אילנה רעדה מצינה וראשה כאב.

*

בחמש־ושלושים לערך האיר אור אפור את הלילה. האוויר היה קר ורטוב וריח שריפה עמד בו. כלי־רכב רבים שעטו צפונה בכביש הראשי, והטנקים נעו מזרחה. בתי הכפר היו שותקים כאילו לא אירע ולא־כלום. מכשירי־הקשר עבדו ללא הפוגה. הודיעו שאפשר לצאת מהמקלטים. המ"פ, הסמ"פ, המ"כים ועוד שלושה חיילים יצאו לבדוק את הפגיעות.

אילנה יצאה אחרונה מן המקלט, לבדה. האור החינור פגע בעיניה. היא רעדה וכפות ידיה היו קהות ומגורות מהסיד שעל הקירות. בקושי ראתה את הדרך. מתחת למרפסת כרעה על ברכיה וגישישה אחר גרתיק־המשקפיים. הוא נעלם. בפתח חדרה רבץ גוש עמום וחסר־חיים, רגליו פשוטות. אילנה דילגה על דונה ופתחה את דלת־העץ ואחריה את הדלת המרושתת. הדליקה אור והוציאה מהארון מעיל וגרביים. לקחה את הקומקום החשמלי ומיד זכרה שאין קפה בחדר. נטלה את המראָה העגולה מהשולחן והתבוננה בעצמה מקרוב. ראתה שעיניה מבריקות ושפתיה כחולות. החזירה את המראָה למקומה ונטלה תפוח־עץ מהקעריית. נגסה בו וטעם קהה התפשט בפיה. פתחה את הדלת שנתקלה בגוש שרגליו פרושות ויצאה למרפסת. את התפוח זרקה לפח־האשפה המרושת.

הקאטיושות, שלש במספר, נחתו במקומות שונים. אחת בפניסה למחצבה, והשניה בלב גן־הירק, בין החרשפים. הפגיעות יצרו מכתשים עמוקים באדמה ורסיסים ניתזו סביב. הקאטיושה השלישית נפלה בקצה רחבת־המסדרים, סמוך למועדון. שמשות המועדון התנפצו, ורסיסים חדרו גם בעד דלת־העץ. דונה נפגעה בריאותיה, וגררה עצמה בשביל העולה אל חדרה של אילנה. כוחה הספיק לה לטפס במדרגות. בעזרת מטאטא־הקש הגדול הרחיקה אילנה את הגופה לקצה המרפסת. בחילה עמדה בחזה. החיילים היו נרגשים ומבולבלים ואיש לא הלך לישון. יואב התרוצץ כמוכה, מחלק

הוראות. השומרים לא הורשו לרדת מן העמדות, אף שכבר האיר היום. הבנות התכנסו בחדרה של אסתי. מישהי מזוגה קפה. זאב ירד לדיר לראות מה עם הכבשים. אילנה שטפה את ידיה במים קרים. חזרה לחדר והוציאה מהארון מגבת, כלי־רחצה, לבנים ובגדי־עבודה גקיים ומגוהצים. נעלה כפכפים והלכה למקלחת. איש לא היה שם מלבדה, ושעה ארוכה עמדה תחת זרם המים החמים. אחר חזרה לחדר, נעלה אותו מבפנים ונרדמה מיד.

*

בצהריים ביקש זאב שתפתח לו. היתה רדומה למחצה, שוגה בהזיות טרופות. קודם־לכן דפקו על דלתה מספר פעמים, קראו בקול. אילנה זכרה שאסתי היתה שם ושאיילה איימה במשפט, אך לזאב קמה לפתוח. הוא לבש בגדי־אל"ף, ושלושת הכפתורים העליונים בחולצתו היו פתוחים כרגיל וחשפו את חזהו הרחב. יצאה לשטוף את פניה, וזאב הגיף את התריס. כשחזרה, סגר אחריה את הדלת וסובב את המפתח. אצבע יד־ימינו היתה עטופה במטפת לבנה. זאב חיבק אותה והצמידה אל גופו. שפתיו טבעו בצווארה ואצבעותיו בשערה. חם וטוב היה לה. אחר־כך היתה המטפת הלבנה זרוקה על הארץ, ואילנה מצאה סימני דם על גופו־תיהם. ציפורן־אצבעו היתה מרוסקת בצורה מכוערת. זאב שכב על גבו ואילנה ליטפה את גבותיו.

"מה קרה לאצבע שלך?" שאלה.

"זה מהבריח של העוזי".

"כואב?"

"כן".

"מתי אתה נוסע?"

זאב התבונן בשעונו.

"בעוד רבע שעה יורד הקומאנדקאר לגדוד".

"לא תספיק לאכול ארוחת־צהריים. בוא נתלבש ונלך למרפאה. רציתי שתקבור אתי

את דונה, אבל אעשה את זה לבד לפני המיסדר".

האצבע הכאיבה מאד. ליטף את שערה ואמר:

"אני רוצה להתחתן אִתך".

אילנה, רוכסת את כפתורי חולצתה, הסתובבה בפתיעה ושאלה, "מה". זאב חזר על

המשפט. אילנה אמרה, "אתה לא יודע מה שאתה מדבר", והם יצאו והלכו למרפאה.

*

אחר־הצהריים נרגעו הרוחות בהיאחזות. הכבשים, שהיו מבוהלות מאד בבוקר, שכחו את מאורעות הלילה שעבר והורשו לצאת לשטח המרעה הקרוב להיאחזות. הרועים, הפעם שני חיילים מצוידים גם ברימוני־יד, הוזהרו שלא להתרחק. המכתש שנוצר ברחבת־המסדרים כבר נסתם, ושלושה חיילים עסקו בהטלאת מרצפות־הבטון שנת־

רסקו. המרצפות החדשות היו אפורות-כהות ובלטו בצבען לעומת שאר המרצפות. הבנות אספו את שברי הזכוכיות במועדון ושטפו את הרצפה. החלונות נשארו ללא שמשות והרוח נשבה בהם. ארבעה חלונות גדולים נסדקו גם בחדר-האוכל, ומישהו איחה את הסדקים בנייר-דבק חום. את הרסיסים שנתקעו בדלת המועדון השאירו כעדות חיה.

קציני צה"ל מדרגים שונים סיירו במשך היום בשטח ההיאחזות וצפו אל הגבול מהתל. מדי-שעה התקבצו החיילים סביב הטראנזיסטורים, אך כל הודעה לא נמסרה. דלת חדר-הקשר נשארה סגורה, ונפתחה רק לקצינים הזרים ולסגל ההיאחזות. יואב פתח את הממטרות. רסיסי הקאטיושות עיטרו את המדפים בחדרי הבנות. אסתי מצאה במחצבה רסיס ענקי. הניחה אותו על מיטתה, וסיפרה שכל הלילה התרוצץ יואב חשוף בין עמדות-השמירה למקלטים, לברר שהכל בסדר. סיפרה זאת בגאנה גלויה, והיתה מאושרת.

מן המקלחות בקעו קולות שירה ומים. קבוצת חיילים חשופי-גו שיחקה כדור-סל במגרש. חדר-האוכל היה נקי וערוך לארוחת-הערב. הירידה לגן-הירק נאסרה. האש בערה בפפר שעל הגבול.



איש לא השגיח בהיעדרה של דונה. אילנה דחפה את הגופה אל מתחת למיטתה, וכיסתה בשמיכת-הפיקה האדומה. דונה היתה כלבת-זאב ענקית וטורפת שהשאיר מחזור החיילים הקודם. בתחילה קשורה בשלשלת למלונתה, חושפת שיניים ונוהמת למראה זרים, ולאחר זמן חפשיה להסתובב בהיאחזות. אנשי-מילואים רבים, שביקשו להתקלח במקום, טעמו את נחת שיניה.

אילנה התאהבה ממפט ראשון. הפרנה האפורה-הכסופה, האזניים הדרוכות, הרביצה העירנית והעיניים שתמיד פונות מזרחה. רוב הבנות פחדו ממנה, ואחדות אף שנאוה. אילנה דאגה להביא לה בשר מהמטבח, ולפני חדרה היתה מונחת דרך-קבע צלחת מי-פטל, המשקה האהוב. דונה הלכה אחריה לכל מקום, אפילו למקלחת.

אחר-הצהריים ירדה אילנה לאפסניה להביא מכוש. חשבה לקבור אותה בשטח המת שמאחרי חדרה. חשה עצמה רעננה אחרי מקלחת-הבוקר והשינה, אף שהיתה רעבה מן הצום הממושך, ואצבע ידימינו של זאב הכאיבה לה. חשבה איפה נורית ומה היא עושה, ושמחה שנורית לא היתה פה בלילה הזה. עם זאת הצטערה שאיננה. ודאי היתה עוזרת לקבור את דונה.

שושו האפסנאי, קטן-קומה ושחום, שאל בשביל מה היא לוקחת מכוש. אילנה אמרה שהיא צריכה. שושו ביקש שתחזיר אותו מהר ככל שתוכל.

החפירה באדמה הקשה העלתה יבלות באצבעותיה, אולם היא לא ויתרה. השמש קרבה לקצה התל, וזיעתה ניגרה. איילה באה ושאלה מה היא עושה. אילנה התישרה ושפה את עיניה המטושטשות. לא השיבה. איילה חזרה על שאלתה.

"אני חופרת בור לדונה".

קולה נחנק.

"דונה מתה?"

"כן".

"הלילה?"

"כן".

"איפה היא?"

"אצלי בחדר. מתחת למיטה".

איילה הלכה לחדר. כשחזרה אמרה:

"תלבשי מיד מדי-אל"ף ותעלי למשרד. נילי מחכה לך".

נילי היתה הקצינה. היא הגיעה בצהריים, עם הדואר והעתונים. מחצית השבוע הראשונה היתה שוהה בהיאחזות הסמוכה. את המחצית השנייה, ולפעמים גם את סופי-השבוע, בילתה אצלם.

"בשביל מה?"

"משפט".

"מה-פתאום משפט?"

"לא קמת הבוקר, ונעלת את החדר. ארבע פעמים ניסינו להעיר אותך לעבודה, ואפילו לא ענית".

"הרגשתי לא טוב".

"יכולת לפחות להגיד. חוץ מזה, כולם לא הרגישו טוב אחרי הלילה הזה. דווקא לכן. ועוד נורית חסרה במטבח".

אילנה זרקה את המפוש לארץ והלכה לחדר. שטפה את ידיה במים קרים וניגבה במגבת היבשה שהיתה תלויה על החבל. הרימה את שמיכת-הפיקה מעל ראשה של דונה וליטפה את אזניה. העיניים היו עצומות, ודם קרוש נקווה בצדי הפה. רצתה לנשק לראש, אך חזרה בה. לבשה בגדי-אל"ף ואת הפומתה החזיקה ביד. לא הסתרקה ולא נעלה סנדלים.

בפניסה למשרד חיפתה איילה.

"תחזרי לחדר לנעול סנדלים. לא נכנסים למשפט בכפפים".

"אני לא חוזרת לשום חדר".

נעצה עיניים סומות בתל, וראתה חיות קדמוניות רובצות על גבו. אור אפור זרח בשמיים.

"תחזרי לחדר מיד. את לא נכנסת למשפט בכפפים".

"אני לא נכנסת לשום משפט", אמרה ופנתה ללכת.

"את מחפשת צרות", קראה אחריה המ"כית. "תצטרכי להישפט אצל רס"ן ציפי בפיקוד. לא כדאי לך".

אילנה חזרה ועמדה מול איילה.

"שימי לב", אמרה בראש זקוף. "אתמול הפרעת לי לקרוא את 'עיבל'. עכשיו הפרעת לי לקבור את דונה. היום זאב נסע. אתמול נורית נעלמה. המשקפיים והעדשות אבדו

בהפגזה, ואני לא רואה שום דבר. את ונילי וכולם יכולים לקפוץ לי. שלום".
הסתובבה וירדה בשביל. עיניה כוסו ובקצה הלשון לקקה את הטיפות שניגרו. חשבה
שאינה שונאת את איילה, ומדוע דיברה כך.

*

אותו יום הופיעו למיסדר הקצינה והמ"כית ביחד. אילנה חפרה בור עמוק באדמה.
כפות-ידיה כוסו שלפוחיות. תלמה הציצה מהחלון ושאלה, "מה את עושה שם". לא
השיבה. תלמה החזירה ראשה ואמרה לבנות שישבו בחדר: "היא לגמרי לא-נורמלית
האילנה הזאת. עכשיו היא חופרת בורות". הבנות הציצו מהחלון ונדו בראשן.
את הגופה דחפה מן החדר למרפסת בעזרת המטאטא הגדול. השמיכה המקופלת
לארבע היתה קצרה מדי, והזנב וקצות הרגליים הציצו החוצה. התכופפה, כרכה את
זרועותיה סביב בטנה של דונה וניסתה להרימה. כוחה לא הספיק. הלכה לחדר האחרון
באסבסטון ודפקה בדלת. אסתי ישבה על המיטה, משייפת צפרניים. הטראנזיסטור
השמיע שירים יוונים. על המדפים היו מונחים ספרים בעיטפות צבעוניות וספרי-
כיס רבים בכריכה רכה. פוסטרים של התלתולים ונופי-שקיעה סגולים עיטרו את
הקירות.

"את יכולה לעזור לי רגע?" שאלה.

אסתי קמה והלכה אחריה. אילנה הצביעה על דונה.

"מה זה?" שאלה אסתי.

"זו דונה".

"מה קרה לה?"

"מתה".

"מתה?"

"כן".

"מתי?"

"בלילה. בהפגזה".

"יודעים על זה?"

"אני לא יודעת".

"ממה היא מתה?"

"אני חושבת שמרסיס בריאות".

"יואב יודע?"

"לא יודעת".

"מה את רוצה לעשות אֵתה?"

"לקבור. חפרתי לה קבר".

"יואב הסכים?"

"לא שאלתי אותו".

"מה את רוצה ממני?"

"שתעזרי לי לסחוב אותה לקבר".

"השתגעתי?"

"אני לא יכולה לבד. ניסיתי".

"את לא-נורמלית. שאני אסחב בידיים כלב מת?"

אילנה שתקה והפנתה לה גב. הלכה לבור שחפרה והרימה את המפוש. גוש כבד עמד בגרונה. פנתה לעבר האפסניה. דונה נשארה במרפסת מכוסה בשמיכה האדומה. זנבים גדולים וסגולים רחשו סביבה.

באפסניה האפלולית, אף היא בנין סורי נטוש, הניחה את המכוש בין כלי-העבודה וביקשה לצאת. חשבה להביא מריצה מהדיר, אך לא ידעה איך תעשה זאת בכוחות עצמה ואל מי תפנה.

שושו ניגש, מחייך, ושאל מה העניינים. שושו היה נמוך, רגליו קצרות ועקמות ופניו פני תינוק. דיבר במבטא מזרחי חריף, והחיללים כינו אותו "ז'וז'וז". אילנה אמרה:

"דונה מתה, ואני קוברת אותה".

"דונה מתה", קרא. פניו החווירו והוא אחז בזרועה בכוח.

"מה קרה?" שאלה.

שושו התישב על הכיסא ושאף אוויר.

"שום דבר", אמר. "היתה לי הרגשה רעה עליה. מתי שהיינו במקלט חיפשתי אותה. אתמול אמרתי ליורם שאם היא מולידה אני לוקח גור זכר. היא היתה בהריון".

"מאיפה אתה יודע?"

"אני יודע. גם-כן הוטרנר אמר".

"אתה יכול לעזור לי?"

שושו נעל את האפסניה וירד אֶתה לדיר. אילנה שפה את הרקות בגב הידיים והסיטה את קווצת השער שדבק למצחה. הלכה בשביל לצדו, עיניה בקרקע. הדיר שכן למטה, בקצה ההיאחזות, קרוב לשביל-העפר המוליך לפביש הראשי. השינגימ"ליה נמצאה בקצה האחר, בשיפולי התל, אף היא בסוף שביל שהוביל לפביש הראשי. פתאום דקרו בה געגועים והיא פחדה. חשפה עיניה לשדות-הבזלת הגדולים, לפפר, לעצים הנמוכים. רוח גדולה באה ודלתות נטרקו ונפערו. ידעה שלמטה הימה ואצלם המרחבים, ועיניה כוסו דוק מעורפל.

העדר בדיוק חזר מן המרעה, ושני חיילים שפכו דליי תערובת ומים. הפכשים המו וגעשו, קפצו זו על זו בפראות כאילו רעבו כל היום. אילנה גחנה ללטף את הטלאים שצייצו וביצעו זינוקים מרהיבים באוויר, טלפיהם רכים. הפכשים היו גוזזות בצורה מכוערת, תלמים-תלמים, וכמעט כולן מטולאות כתמי יוד שמשחו החיילים אחרי שפצעו בעת הגז.

שושו אחז בידיות המריצה השחורה והם עלו לאסבסטון. הוא נראה קטן ליד המריצה ואילנה ריחמה עליו. לבדו הרים את הגופה למריצה, שפך לקבר וכיסה בעפר ובאבני כורכר. אילנה שפשפה בכפות-רגליה את הפצע. היא חשבה על השיר שמעוז כתב

לכלבו "סער" שמת בקיבוץ. השמש הדועכת היתה שקטה. שושו ניגב את זיעת מצחו בגב זרועו וחיידך לה. קמצוצי קמטים נקוו בזוויות עיניו ופיו, והוא נראָה לה ילד זקן ועצוב. שאל אם תרצה לשתות אצלו קפה. הביטה בשעונה ואמרה שכבר מאוחר מאד ובעוד רבע שעה המיסדר. ליטפה את לחיו בקוֹעֵר פפה, נשקה לו בחפזה וברחה לחדר. שושו עמד מבולבל, תמך מצחו בכפו, גיענע בראשו והסתלק.

*

אילנה רוקנה את המאפרות, הרימה את כיסויי-המיטות והניחה עליהן את המזוודות והכיסאות. טיאטאה בחפזה וניגבה את הרצפה ניגוב מהיר. שעה שהרצפה התיבשה העבירה משחולת בקנה הרובה של גורית. חזרה לחדר, החזירה את המזוודות והכיסאות למקומם, החליקה את כיסויי-המיטות וסידרה את הארון. אחר יצאה לשטוף ידיה בפיוור שבחוץ. זמן להתקלת לא נותר. היטיבה שיערה, עברה בעיפרון על קו הגבות ולבשה מדי-אל"ף. נשכבה במיטה לסיים את הספר, הנשק לצדה, בהישג יד. שקעה עמוק מאד, כצולל שחיברו לגופו אבנים, ולא הרגישה בפסיעות הקצינה והמ"כית שפסחו על חדרה. כשסיימה לקרוא, זרקה את הספר לרצפה וחבקה את הכר. האור בחדר אָזל וגבה רעד. שיערה התפורר ושיניה העמיקו להינעץ בשפה התחתונה. עיגולים שחורים חגו סביב, ובעיניה בערו אורות אדומים.

איילה, שעתה-זה סיימה את עריכת המיסדר, הקישה על דלת חדרה. אילנה לא השיבה. איילה פתחה את דלת-העץ ואת הדלת המרושתת וקראה בשמה. אילנה רעדה. איילה מיצמצצה בעיניה וקרבה למיטה. אז נסוגה ולחצה על מתג-החשמל שבלע את חשפת החדר. ראתה אותה שכובה על בטנה, חובקת כרית, כתפיה רועדות, הספר האפור זרוק על הרצפה. קראה שוב בשמה. אילנה קמה, דם זב משפתיה, וחיבקה את איילה בכוח. איילה אימצה את הדבר החם והרועד שדבק בה, ולא ידעה מה תעשה. "מה קרה?" שאלה. אילנה הצביעה על הספר הזרוק. איילה גדה בראשה וליטפה את שיערה. "בואי", אמרה, "יש שיחת-היאחזות עכשיו. מוכרחים ללכת. תשטפי את הפנים והשפתיים. פצעת את עצמך".

אילנה הוציאה מהארון מגבת נקיה ויצאה לפיוור שבחוץ. איילה הרימה את הספר מהרצפה, התבוננה בו, ואחר סגרה והניחה על השולחן. אילנה שטפה את פניה במים קרים, והניחה להם לזרום על שפתיה. מעבר לאורות הפנסים הקלושים ניבט הגבול, חשוך ומאיים. שבה לחדר וניגבה את פניה. עיניה היו מגורות והיא סרקה את שיערה. איילה יצאה מהחדר ושבה כשבידה ממחטה לבנה לחה. אמרה לה להניח אותה על השפה הפצועה, ואילנה צייתה. אחר אחזה אותה בידה והן עלו למועדון.

אילנה ישבה לבדה, סמוך לדלת. כולם היו שם, ושרר שקט מתוח. איילה התישבה במקום ששמרו לה, בין נילי ליואב, מבטה נעוץ בחיילת שראשה מושפל. לחשה משהו באזנה של נילי, ואף היא נעצה בה עיניים.

המ"פ קם ממקומו ונענה בדריכות קשובה. אמר שהשיחה תהיה קצרה מאד, ואחריה

מתפזרים לחדרים. אין ארוחת-ערב, ואסור להתכנס במועדון מחשש הפגזה. אסור שיתאספו בחדר אחד יותר מארבעה-חמישה אנשים. שמירת הבנים מוכפלת, כפי שכבר הוסבר להם. אסור שבנים יסתובבו בלי נשק וחגור מלא. מחר בבוקר יבוא אוטובוס להוריד את הבנות למשקים עד להודעה חדשה. במקרה של הפגזה הלילה, לנהוג כרגיל. אין להתפס לפאניקה, אך יש להגביר את העירנות. עד כאן. יש שאלות?

*

בצאתם מן המועדון רחשו החיילים. זוגות נצמדו זה אל זה מפחד ואי-ודאות. התל שמעל היה חשוך, אך אורות של כלי-רכב זרמו בפביש הראשי. רוח יבשה באה ממזרח והביאה עמה ריח שריפה חריף. הפפר שממול בער. אילנה הלכה לחדר. הפאב בשפתיה התפוגג מעט. עיניה צרבו ומצחה הזיע. לרגע חשה את נשימתה החמה של דונה רושפת ברגליה. רצתה להתקלח. הגעגועים לחומו של זאב הבליחו פקעת נוקשה בחזה.

בחדרה דלק אור. הרימה עיניה בפליאה. זכרה שפיפתה את האור בצאתה מן החדר. נורית ישבה על המיטה, ידיה שמוטות לצדדים. אילנה השמיעה קריאת פתיעה חלושה, ונורית הרימה את ראשה. פני-הצועניה אשר לה היו חיונים מאוד והלחיים שקועות. העיניים האפורות-התכולות בערו באור חולה. אילנה עמדה, ראשה מוטה, והתבוננה בחברתה. נורית לא זעה, מבטה מרוכזו בנקודה אינסופית. "נורית", קראה. נורית לא הגיבה. אילנה חשבה שאולי היא חולה. קראה בשמה בשנית, אחר ליטפה בקוער כפה את לחי חברתה. נורית הסיטה ראשה בחדות וקמה מהמיטה. ניגשה לארון והוציאה כלי-רחצה ובגדים נקיים. אילנה כיוצה גבותיה וכאב חד דקר בראשה. נורית גראתה סחופה מתמיד.

כשחזרו מהמקלחת חיפתה להן איילה בחדר. ישבה על מיטתה של נורית, "עיבל" בידיה. נורית נעצה בה מבט חלול כאילו ראתה חפץ, וניגשה לסדר את בגדיה בארון. אילנה נתנה באיילה מבט קשה.

"מה העניינים, נורית?" שאלה איילה.

נורית לא השיבה. אילנה הניחה את חפציה על השולחן והתישבה על הכיסא.

"מה העניינים, נורית, איפה היית?" שנתה.

נורית סגרה את הארון ונשכבה במיטה של עדית, כפותיה למראשותיה. שתיקה כבדה היתה בחדר.

"היא לא מדברת", אמרה אילנה לבסוף.

"מה זאת אומרת 'לא מדברת'?"

"לא מדברת".

"איפה היא היתה?"

"אני לא יודעת".

"גם אתך היא לא מדברת?"

"לא".

"מה קרה לה?"

"אני לא יודעת. אמרתי לך שהיא לא מדברת".
 נורית התהפכה על בטנה וטמנה פניה בכר. היא לא היתה שם.
 "מה העניינים אֶתְכֶן?" אמרה המ"כית. "עכשיו זה לא הזמן לקפריזות שלכן. חם
 פה מספיק גם ככה".

אילנה לא הגיבה. איילה סגרה את הספר, הניחה אותו על השולחן, קמה ויצאה.
 אילנה פשטה את בגדיה ולבשה פיג'אמה. עמדה באמצע החדר כחוככת בדעתה.
 "נורית", קראה. נורית לא הגיבה. התקרבה למיטה של עדית. "את יודעת שזאב
 נסע ושאתמול בלילה היתה הפגזה ושדונה מתה?" נורית התחפרה בכרית. אילנה
 התישבה במיטה והחליקה את שערה. נורית ניענעה בראשה בכוח וכעובר נלפתה
 אל הקיר. נשמעה דפיקה בדלת.

"מי זה?" שאלה.

"נילי".

"רק רגע".

עטתה חלוק ופתחה את הדלת. נילי הג'ינג'ית נכנסה. היא לבשה מכנסיים וחולצת-
 דקרוץ. את כתפיה עטרו דרגות ולרגליה סנדלים. שיערה האדום היה אסוף בפקעת.
 מבטה המשתאה נחת על נורית. אילנה כיוצה גבותיה והישירה מבט אל הקצינה.
 חשה בשנאה הגואה בחזה. היא אמרה:

"עשו טובה ורדו מאֶתְנוּ הערב. אני לא יודעת איפה נורית היתה ומה היא עשתה.
 היא לא מדברת. ואם היא לא מדברת אתי, אז בטח שלא אֶתְךָ. ושאף אחד לא יטריד
 אותנו עוד הערב, בבקשה".

נילי כיוצה עיניה בועם והסתובבה בחדות לכיוון הדלת.
 "אתן שתיכן יורדות מחר בבוקר לפיקוד להישפט אצל רס"ן ציפ"י", אמרה. "היא
 כבר תחליט אם צריך קב"ן".

*

נורית היתה גירסה מקולקלת של לכלוכית. קנה סחוף. כבת לנישואי-תערובת ניחנה
 בפני צועניה שחומים, נדירים ביפיים, ובעיניים אפורות-תכולות. היתה לה אחות-
 תאומה, מוצלחת פחות, שהורים אהבו וטיפחו. אותה לא אהבו ולא טיפחו.
 מעוז התחבר אליה בתנועת-הנוער. נער יפה-תואר, מוכשר ומופרע. אביו נהרג
 בידי ערבים בהיותו תינוק. האם גידלה את הבן היחיד כגדל שחלבים במדבר,
 ושטפה רצפות. סירבה להינשא בשנית. רק הפאב ינסה להסביר מדוע לא הלכה
 ממנו נורית לתמיד, כבר מזמן. ההתעללויות וההתחטאויות באו במעגלים סגורים,
 התפרצויות-געש שאת מועדן המדויק לא יכולת לצפות מעולם. נורית קנה סחוף,
 נושאת בעול, עדיין, מאד אוהבת.

אילנה ונורית התחברו בשביעית, בתנועת-הנוער. אילנה באה חדשה ולא הכירה
 איש. חברותן העמיקה עם הזמן. לא היו בה יסודות של ייסורים והעמדות-פנים.
 אילנה היתה לה הנחמה, חסרת-הישע אמנם, אך הדבר היחיד הבטוח, אולי.

ואז באה המלחמה. האח הגדול של נורית נפל. היו בחינות-בגרות ולאחריהן הלכו לקיבוץ. חדשיים גרו הבנות בחדר אחד קטן, בחורשת-האקליפטוסים שבקצה המשק. נורית היתה שקטה, קראה הרבה, ציירה, עשתה בחומר. יום אחד לקח אותה מעוז לגור בחדרו, עד שיתגייסו לצבא. אילנה נשארה לבד בקצה המשק, עם הספרים והציורים.

אחר-כך הלכו כולם לצבא. הבנות והבנים עשו טירונות באותו מחנה. אילנה ונורית ישנו מיטה ליד מיטה. מעוז מבלה לעתים קרובות מדי בחדרי-מעצר ובבתי-כלא, ונורית בורחת לבקר אותו. תמיד רצה, מבסה לתקן. אחרי הטירונות עולים להיאחזות. מעוז נשלח לקורס. אולי אפשר יהיה "לעשות ממנו משהו".

*

קרוב לחצות רץ יואב מחדר-הקשר לקרוא את אילנה לטלפון. זאב על הקו. אילנה התעוררה בבהלה מהנקישות בדלת וחשבה: הפגזה. רק אחרי שחזר יואב על קריאתו בפעם השלישית השיבה שהיא מיד באה. מוכנית הושיטה ידה לחפש את המשקפיים שאבדו. עטתה חלוק ורצה מהר מאד בשביל המוליך לחדר-הקשר. בדרך נתקלה בגדר, נפלה ונחבלה בברכה. הפאב הצמיד אותה לקרקע, והיא נשארה על האדמה הקשה בלי שתוכל לזוז. אחר דקות-מספר הצליחה לקום והשתרחה בצליעה. יואב נבהל למראה: החלוק הלבן הפתוח, השער המפוזר, העיניים הדומעות והברך החבולה.

קולו של זאב היה חם ונמוך.

"אילנה?"

"זאב?"

"נורית חזרה?"

"כן, הערב."

"מה שלומה?"

"אני לא יודעת כבר מה לחשוב. היא לא הוציאה מלה מאז שחזרה."

"היא לא סיפרה לך?"

"לא סיפרה לי מה?"

"אתם לא יודעים שם?"

"לא יודעים מה, זאב?"

זאב שתק.

"מעוז נהרג."

"מה?"

"מעוז נהרג."

אילנה שתקה.

"את שומעת אותי, אילנה?"

"כן, מה אמרת?"

"אמרתי שמעו נהרג. למען השם, את לא שומעת אותי?"
 "אני שומעת אותך מצוין. אמרת שמעו נהרג?"
 "אמרתי שמעו נהרג. אלוהים, אל תגידי לי שאתם לא יודעים".
 "אנחנו לא יודעים שום דבר. אמרת שמעו נהרג".
 "כן".

"מאיפה אתה יודע?"
 "סיפרו לי היום בגדוד".
 "איך זה קרה?"
 "לא ברור בדיוק. כנראה באימונים".
 "מתי?"
 "שלשום".
 "מתי הלוויה?"
 "הלוויה היתה היום. אלוהים, אל תגידי לי שלא יודעים אצלכם!"
 "כבר אמרתי לך, לא יודעים פה כלום".
 זאב שתק.

"מאיפה אתה מדבר?"
 "מהבית. מחר בבוקר מתחיל הקורס".
 "מחר בבוקר אנחנו יורדים מפה".
 "מי יורדים?"
 "הבנות".
 "ידעתי".
 "מה ידעת?"
 "שיורידו אתכן. אילנה, אני אוהב אותך".
 אילנה שתקה.
 "אני רוצה להתחתן אתך".
 "לילה טוב, זאב".
 "רק רגע, אילנה".

אילנה הניחה את השפופרת.
 יואב הביט בה בעיניים מבוועות ושתק. באטיות אינסופית צלעה לחדר, ראשה באדמה. תוכה קרס ונשאב למרכז החור השחור.
 נורית שכבה בחשכה ובכתה בכי איום. אילנה גישה אחר הריח שבין מיטותיהן, צנחה שם ונשענה על הקיר. הלילה היה סמיך ועכור.

*

בשש בבוקר הקישה אסתי על דלת חדרן. בוקר נהדר האיר את הארץ, ואסתי נשמה עמוק את האוויר הצלול. כולם כבר ידעו בהיאחזות, והתהלכו חרישיים וחפויים. גילי הסתובבה בעיניים נפוחות. איילה הסתגרה בחדרה ויואב לבדו הסדיר את ענייני החזרת הציוד ושאר דברים שבטרם-עזיבה.

אסתי נכנסה לחדרן ואמרה, בלחישה כמעט, שפולן כבר החזירו את הציוד ושבתוך חצי שעה יורדים. אילנה ונורית ישנו שינה רגועה.

העדר היה מלחך בעירנות את שדות הקש. עוד-מעט תבוא שמש לבנה לשפוך קווי חום. מספר חיילים חשופי-גו אספו ירקות בגן-הירק. שלושה חיילי-מח"ל עסקו בניכוש עשבים סמוך לרחבת-המסדרים. גיפ-צעצוע השתרך בפיתולי התל, נעלם ומופיע חליפות. משאבת-המים העלתה תיקתוק חדגוני, והממטרות של יואב כבר ריססו במרץ. ריח טוב עלה מן האדמה המושקית. השריפה שבגבול שככה. שדות הבזלת התפוצצו מצינת הלילה.

נורית ואילנה התלבשו. יצאו למרפסת, נשמו את האוויר הצלול ונעצו עיניים ברכסים הסגולים, האינסופיים, שבטרם. מנהגן היה חרישי מאד. שושו בא לחדרן לקחת את הנשק והציוד. הוא הביט בהן בעיניים מכווצות ושתק. אילנה רצתה לאמצו אל לבה. בשש-ושלושים עלו כולן לאוטובוס, יחד עם הקצינה והמ"כית. אילנה ונורית ישבו על הספסל האחרון. החיילים התקפצו סביב האוטובוס האדום. דונה לא רצה אחריו ולא נבחה.

למטה בגדוד חיכה להן רכב של המשק. בעמק עמד חום אטום. נילי ניגשה, ראשה מושפל ועיניה אדומות, וביקשה סליחה.

הבנות העבירו את חפציהן מהאוטובוס האדום לאוטו של המשק. הן עמדו לנסוע אתו דרומה. בעיניה של נורית ניצת אור והיא אחזה בחזקה בידה של אילנה. "תוציאי בגדיים ומגבת", אמרה.

אילנה חיכה ועשתה כדבריה. נורית העבירה את חפציהן לאוטו של המשק וניגשה אל אסתי.

"אסתי, עשי טובה ותורידי את הדברים שלנו בחדר שלך. אנחנו מגיעות למשק מחר". אסתי פתחה את פיה כמי שמתכוון לדבר, סגרה אותו, ולבסוף אמרה "בסדר". נורית הודתה לה בעיניה.

הן נתנו ידיים ורצו לצומת שבסמוך לעצי-הדקל הגדולים, תיקיהן רוקדים על הכתף. ארץ-ישראל הישנה והנחלמת חיכתה להן במים הכחולים. גיפ צבאי שעבר בשעטה אסף אותן. סגן וסג"מ יפי-תואר ישבו בו וזייפו בצעקה שירי-מולדת. שערם נבדר ברוח העזה. כמופי-אמוק דהרו לחופי הפלא. הסגן צעק, הרוח בולעת דבריו, שהוא אוהב אותן, שהן יפות, ושפלילה נהרגו לו למעלה שני חיילים.

הגיפ התפרקד בין הפרמים. בחוף תלול שכוח-אל פשטו את בגדיהם ורצו ערומים למים. שמש אוהבת חיממה את עורם. מגע המים היה מלטף בקרירותו הניגרת. דממה גדולה עמדה בחוף הצלול. ההרים שמעל, בטווח כף-היד, נראו פתאום רחוקים כל-כך, טובים כל-כך. אילנה ונורית צללו במים עמוקים. הן היו מאושרות מאד.